

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

***Hur påverkar stereotyper och beteendeeinformation vår
bedömning av andra individer?
En kvantitativ studie i personlighetsbedömning***

Hanna Broberg
Elin Wastesson
Lunds Universitet ht 2009

Handledare: Fredrik Björklund
Martin Bäckström

Innehållsförteckning

Inledning	4
<i>Stereotyper</i>	4
<i>Korrektion</i>	4
<i>Personlighetsbedömning på dimensionen av värme och kompetens</i>	5
<i>Diagnostisk och icke diagnostisk information</i>	7
Hypoteser	9
<i>Huvudhypotes</i>	9
<i>Interaktionshypotes</i>	10
<i>Hypotes om kall beteendelinformations diagnosticitet</i>	10
Metod	10
<i>Undersökningsdeltagare</i>	10
<i>Material</i>	10
<i>Procedur</i>	11
<i>Förstudier</i>	12
<i>Analys och databearbetning</i>	12
Resultat	13
<i>Deltest ett</i>	13
<i>Deltest två</i>	14
<i>Deltest tre</i>	15
Diskussion	16
<i>Framtida forskning</i>	20
Referenslista	22
Appendix A	25
Appendix B	26
Appendix C	27
Appendix D	28

Inledning

Separat har stereotyper och beteendeförklaring under en lång tid studerats inom psykologin. Det har däremot inte bedrivits djupgående studier som berör en kombination av dessa två fenomen (Fiske, Cuddy & Glick, 2002; Skowronski & Carlston, 1987) och deras inverkan på personlighetsbedömning. Det är genom detta glapp i forskningen som intresset uppstått att försöka förstå huruvida vi bedömer de individer vi möter för första gången olika beroende på stereotyperna för kategorierna kön, ålder och etnicitet. Syftet med den aktuella studien är att utröna om personlighetsbedömning på dimensionen värme/kyla varierar beroende på kategoritillhörighet. Hur påverkas personlighetsbedömning av stereotyper och beteendeförklaring? Trots att beteendeförklaringen är den samma, varierar en individs bedömning beroende på de stereotyper denne tillskriver personen?

Stereotyper

Det är ett vedertaget antagande att stereotyper påverkar vår bedömning av individer i vår omgivning (Yzerbyt, Rocher & Schadron, 1997). Ett fåtal stereotyper är positiva, dock innebär ofta stereotyper och generalisering av grupper något negativt (Baumeister, Bratslavsky, Finkenauer & Vohs, 2001). Stereotyper kan jämföras med etiketter som associeras med en mängd attribut. Dessa stereotypa uppfattningar påverkar i sin tur hur vi bearbetar information och sedan agerar utefter den. När vi interagerar med andra individer söker vi logiska förklaringar till deras beteende, dessa förklaringar kommer ur dessa stereotypa uppfattningar. Sociala stereotyper kan därmed beskrivas som en gemensam uppfattning om ett visst attribut eller agerande som karakteriserar en specifik social grupp. Denna uppfattning appliceras på enskilda individer. Utsträckningen av en specifik stereotyps påverkan på bedömning beror på hur subjektivt accepterad den är, det vill säga i vilken mån den enskilda individen är medveten om att denne handlar stereotypiskt. Även den uppfattade sannolikheten för att ett stereotypiskt beteende kan tillskrivas en individ styrs av stereotypa föreställningar. På så vis bekräftar stereotyper den sociala ordningen (Yzerbyt et al., 1997). Stereotyper skapas och omskapas som en konsekvens av favorisering, vilket medför att det bildas ingrupper och utgrupper (Baumeister, et al., 2001). Begreppet ingrupp syftar till de grupper som individen själv identifierar sig med, varpå utgrupp syftar till grupper som individen inte identifierar sig med och som inte upplevs tillhöra ingruppen (Fiske et al., 2002).

Korrektion

På vilka grunder personlighetsbedömning sker påverkas av ytterligare faktorer än huruvida personen vill göra en noggrann bedömning. För vissa individer är det viktigare att inte framstå som fördomsfull än att vara korrekt i sin bedömning av personen. Ett exempel på korrektion är när vita

individer uppger ett väldigt positiva intryck av mörkhyade individer. Individen korrigerar för den negativa uppfattning som denne egentligen har om samhällsgruppen mörkhyade, vilket är ett resultat av att vilja undvika att framstå som fördomsfull (Olson & Fazio, 2004).

Personlighetsbedömning på dimensionen av värme och kompetens

Fiske et al. (2002) anser att stereotypinnehåll kan sammanfattas med hjälp av två dimensioner, värme och kompetens, där värmedimensionen fångar upp personlighetsdrag såsom vänlighet, hjälpsamhet, uppriktighet, samt trovärdighet (Cuddy, Fiske & Glick, 2007). Begreppet moral används ofta för att beskriva värmedimensionen. För att få en bredare förståelse för hur värmedimensionen påverkas av stereotypitillhörighet kommer vi att sammanlänka de två begreppen värme och moral (Wojciszke, 2005). Kompetensdimensionen omfattar personlighetsdrag så som kapabel, kompetent, självsäker samt skicklig (Cuddy et al., 2007). Enligt Wojciszke (2005) har moralrelaterat beteende större betydelse för hur vi bedömer andra individer samtidigt som kompetensrelaterat beteende har större påverkan på individens självbild. Med grund i detta innefattar inte föreliggande studie kompetensdimensionen då studien utgår från ett socialpsykologiskt perspektiv av personlighetsbedömning.

I mötet med andra finns behov hos individen att skapa sig en uppfattning om dennes intentioner. Har personen vi möter positiva eller negativa intentioner och hur bedömer vi dennes förmåga att förverkliga dessa? Dimensioner av stereotyper uppkommer på så sätt som ett resultat av mänskliga interaktioner (Fiske, 1992, 1993). Fiske et al. (2002) beskriver hur personlighetsbedömning påverkas av dimensionerna värme och kompetens. Vidare beskriver Fiske et al. (2002) hur olika grupper uppfattas på denna dimension. Fiske et al. (2002) har studerat subgrupper till etnicitet, såsom araber, asiater och judar. Asiater uppfattas vara kompetenta, vilket är en positiv stereotyp, men bedöms även vara kalla, vilket i motsats till kompetens är en negativ stereotyp. Detta kan tolkas som ingruppens sätt att visa sitt ogillande gentemot denna grupp. Icke traditionella kvinnor uppfattas som kompetenta och kalla medan gruppen, äldre traditionella kvinnor anses vara varma och med låg kompetens. Kategorin män uppfattas, oberoende av ålder som kalla och kompetenta. Utgrupper som uppfattas vara varma och med låg kompetens tycker ingruppen synd om, samtidigt som utgrupper så som asiater, vilka upplevs vara kompetenta men kalla möts av avund. De grupper, vilka varken anses varma eller kompetenta, behandlar samhället snarare med förakt (Fiske et al., 2002).

Fiske et al. (2002) gjorde nio olika surveyundersökningar i syfte att bland annat fastställa vilka grupper som samhället kategoriserade. Några av de grupper som användes i studien var rika, fattiga, äldre, hemmafruar, asiater, judar samt mörkhyade individer. Testdeltagarnas uppgift var att skatta

Diagnostisk och icke diagnostisk information

Det finns en lång tradition inom socialpsykologin som visar på vikten av kontextuell information vad gäller social perception (Krueger & Rothbart, 1988), att lära sig något negativt om en person påverkar oss t ex mer än om vi får positiv information om denne. Negativ information genererar noggrannare bearbetning, individen värderar informationen en längre tid och påverkar således den slutgiltiga personlighetsbedömningen mer än positiv information. Detta betyder inte att positiv information utesluts vid personlighetsbedömning, utan att det krävs större mängd positiv än negativ information (Baumeister et al., 2001).

När Hamilton och Huffman (1971) studerade hur individer skapar sig intryck av andra individer så fann de att icke eftersträvansvärda attribut påverkar personbedömning mer än eftersträvansvärda attribut. Hamilton och Huffman (1971) förklarar resultatet utifrån vad vi människor uppfattar som nyttig och användbar information. Gott beteende är vanligt och accepterat medan dåligt agerande i större utsträckning avslöjar individens karaktär och är av den orsaken mycket viktigt att vara medveten om.

Skowronski och Carlston (1987) studerade hur människor söker ledtrådar i individers beteende och hur dessa positiva och negativa erfarenheter påverkar personlighetsbedömning. Skowronski och Carlston genomförde 1987 en studie som syftade till att utröna vilka beteenden vi bedömer vara relevanta vid personlighetsbedömning. På dimensionen moral och kompetens studerade Skowronski och Carlston (1987) vilka beteenden som styr hur sannolikt vi bedömer det vara att en person skall agera på ett specifikt vis. Vidare studerade Skowronski och Carlston (1987) vilka beteenden på dimensionen moral och kompetens som påverkar vårt minne mer än andra beteenden. Ett hundratal beskrivna beteenden togs fram vilka innehöll information om ärlighet respektive oärlighet samt intelligens respektive icke-intelligens. I testets första del fick deltagarna skatta sannolikheten för att en individ med ett visst attribut skulle visa på ett visst beteende. Exempelvis hur sannolikt är det att en oärlig person stjälar någons plånbok? Experimentets testdeltagare fick vardera ett häfte vilket innehöll beteendebeskrivning. Att använda ett häfte i en vetenskaplig studie kan anses vara en omodern metod, vi använder i stället en ny, modern dataapplikation, specifikt framtaget för denna studie. Resultaten från Skowronski och Carlston's (1987) studie visar att när en person beräknar hur sannolikt det är att ett visst agerande skall utföras så uppfattar personen att negativ information om en individ, förutsatt att beteendet är relaterat till moral, vara mer diagnostiskt än positiv information. Bär däremot beteendet information som är kompetensrelaterat så uppfattas negativ information som mer diagnostiskt än positiv information. Syftet med studiens andra del var att studera de faktorer som påverkar hur väl vi minns ett beteende.

Skowronski och Carlston (1987) predicerade att testdeltagarna kommer att minnas ett moralrelaterat beteende bättre om det innehåller negativ information. Ett omoraliskt agerande kommer att uppfattas som avvikande och mer informativt och är således lättare att minnas. Generellt uppfattas människan som intelligent, ett kompetensrelaterat beteende som tyder på ointelligens strider då mot den uppfattningen och upplevs då vara avvikande. Skowronski och Carlston (1987) predicerade följaktligen att testdeltagarna kommer minnas ett ointelligent beteende bättre än ett intelligent beteende. Beroendevariabeln för experimentets andra del var ett minnestest där testdeltagarna skrev ner de beteenden som de kunde minnas från experimentets första del. Testresultaten visade på en signifikans vad gäller en individs förmåga att minnas ett kompetensrelaterat beteende som bär negativ information. Resultaten för beteenden relaterat till moral visade inte någon signifikans. Individer minns inte negativa beteenden, kopplat till moral, lättare än positiva. Med grund i dessa testresultat utarbetade Skowronski och Carlston (1989) en teori om kategoriskt diagnositet. Teorin ämnade förklara på vilka grunder människor skapar sig en uppfattning om de individer de möter utifrån den information som finns tillgänglig, för att därefter kategorisera dem. När individer gör personbedömningar utifrån kategorier och attribut så anses vissa beteenden vara mer informativa än andra. Skall vi skapa oss en uppfattning om huruvida en person är oärlig eller inte så får vetenskapen om en tidigare brottslig handling stor betydelse. I en senare studie så konstaterar Skowronski och Carlston (1992) att för att uppfattas som moraliskt god så måste du konsekvent bete dig moraliskt gott, medan omoraliskt beteende inte kräver att du konsekvent betar dig omoraliskt. Författarna fann även att ett gott intryck som var baserat på en god moralisk handling snabbt kunde förändras till ett negativt intryck om samma person agerade omoraliskt. Däremot så var ett negativt intryck vid första mötet ej lika lätt att påverka av en god moralisk handling.

Locksley, Borgida, Brekke och Hepburn (1980) studerade personlighetsbedömning kopplat till passiva och påstridiga beteenden, samt hur personlighetsbedömning påverkas av stereotyper för kategorin kön. När ett beteende som tyder på passivitet eller påstridighet presenteras tillsammans med kategorin kön så påverkar inte kategoritillhörighet personlighetsbedömning. Två år senare vidareutvecklar Locksley, Hepburn och Ortiz (1982) Locksley et al.'s (1980) sin studie. Studiens resultat visar att personlighetsbedömning påverkas av huruvida kategoriinformation presenteras tillsammans med ett icke diagnostiskt beteende, eller om kategorin kön presenteras tillsammans med ett diagnostisk beteende som berör och stärker de stereotypa uppfattningarna om dennes kategoritillhörighet.

I Kreuger och Rothbart's (1988) studie genomfördes tre experiment för att testa hur kategoriinformation och beteendeeinformation påverkar personlighetsbedömning. Baserat på

förstudier fastställdes de attribut, sociala kategorier och beteenden som skulle användas i studien. Den kategori som studerades var man respektive kvinna och två subkategorier gällande kön användes. En icke diagnostisk kategori, man respektive kvinna, och en diagnostisk kategori, vilket var två subgrupper till kategorin kön, byggarbetare respektive hemmafru användes. Som attribut användes aggressivitet och de beskrivna beteenden som användes hade olika högt diagnostiskt värde för aggressivitet. Testdeltagarna fick bedöma presenterade personers aggressiva beteenden, där diagnostisk samt icke diagnostisk information om kategorin kön presenterades. En situation beskrevs och testdeltagarna fick sju förslag på responser som varierade i intensitet. Därefter skattades sannolikheten för varje respons på en skala från 0-100. Varje testdeltagare fick ett häfte med presentationer av två kvinnor och två män. Hälften av testdeltagarna fick mindre diagnostisk kategoriskt information, det vill säga om stimulipersonen var man eller kvinna. Resterande testdeltagare fick diagnostisk information, det vill säga de två subgrupperna till kön. De beteenden som beskrevs var indelade i tre kategorier - icke diagnostiskt, neutralt och högt diagnostiskt för aggressivitet. Dessa kategorier delades upp mellan testdeltagarna. Alla testdeltagare fick ett beskrivet icke diagnostiskt aggressivt beteende utfört av en kvinnlig och en manlig stimuliperson. Hälften av gruppen fick sedan skatta ett medelmåttigt diagnostiskt beteende och resterande halva ett starkt diagnostiskt beteende.

Personlighetsbedömning sker med grund i andra individers egenskaper, attribut och med vilken sannolikhet personen man möter tillhör en viss social kategori. Hur vi gör personlighetsbedömningar påverkas av generella uppfattningar om skillnader mellan kategorier, även om vi har fått tilldelat oss information om ett specifikt beteende (Kreuger & Rothbart, 1988).

Hypoteser

Huvudhypotes

Vår huvudhypotes är att en skillnad kommer att kunna observeras i hur starkt personlighetsbedömning påverkas av stereotyper för kön, ålder och etnicitet. Mer specifikt predicerar vi att testdeltagarna kommer att skatta de presenterade individernas personlighet olika beroende på deras kategoritillhörighet. Vidare predicerar vi att de presenterade personernas personlighet kommer att uppfattas olika även när testdeltagaren får reda på hur de betett sig tidigare (trots att beteendeeinformation är densamma). Beroende på det intryck testdeltagaren får av individen när denne presenteras tillsammans med beteendeeinformation så är vår hypotes att detta påverkar hur testdeltagaren bedömer sannolikheten för att personen ska uppvisa ett visst beteende.

alla möjliga ordningar av beteendeförklaring presenterades med samtliga bilder, genom hela testet. Skalan var densamma som i testets första del. En central funktion i applikationen var att varje gång testdeltagaren presenterades för en person kvarstod föregående placering av reglaget (Se Appendix B).

I det tredje och sista momentet skulle testdeltagaren utifrån tidigare information skatta sannolikheten för att en person skulle uppvisa ett visst beteende, på en skala från 0 (helt osannolikt) till 100 (mycket sannolikt). Samma beteendeförklaring användes, dock omskriven så att den bättre överensstämde med uppgiften (Se Appendix D).

Utifrån den beteendeförklaring som använts i studien studerades även hur olika nivåer av informationens värmeinnehåll påverkar personlighetsbedömning. Beroendevariabeln för dimensionen värme/kyla innefattade att de bedömda personernas nivå av värme/kyla relaterades till hur sannolikt det var att testdeltagarna skulle anse att ett visst beteende var mer eller mindre sannolikt.

Procedur

Testdeltagarna fick komma till ett laboratorium i psykologihuset på Lunds Universitet. Testdeltagarna skrev direkt på en lista där de lämnade kontaktuppgifter med anledning av prisutdelningen som gjordes i samband med studien. De fick även ta del av information om att de när som helst fick avsluta testet samt att testet var anonymt. Testet gjordes på datorer och tog 20 till 30 minuter. Det fanns möjlighet att ta emot fem testdeltagare åt gången i laboratoriet. Minst en av författarna var närvarande i rummet och fanns tillgänglig för frågor. Innan testet startade fick deltagaren information om att studien behandlade personbedömning och att testdeltagaren skulle utgå ifrån en situation där denne var nyinflyttad i en bostadsförening. Detta scenario valdes därför att man som nyinflyttad träffar många nya personer som man då försöker bilda sig en uppfattning om. Vidare fick testdeltagaren veta att denne skulle skatta de presenterade personernas utseende avseende hur varma de uppfattades se ut. Efter att testpersonerna fått skatta bilderna utifrån värme, fick de information om att deras uppgift var att skatta hur varma personerna uppfattades vara. Denna skattning skulle baseras på den beteendeförklaring som presenterades tillsammans med bilden. Deltagarna skattade fyra bilder på personer som presenterades tillsammans med varmt beteende och fyra personer som presenterades tillsammans med kallt beteende. Det framgick även att det var viktigt att testdeltagaren försökte komma ihåg vilka individer som gjorde vad. Därefter fick testdeltagarna veta att de skulle göra sannolikhetsbedömningar. Denna bedömning skulle baseras på vad testdeltagarna fått veta om personen i tidigare delar av testet. Baserat på vad testdeltagaren vet om sina nya grannar skulle de skatta hur troligt det är att dessa beteenden skulle

komma att uppvisas av personen på bilden. Det framgick i informationen att skillnaden mellan test två och test tre var att denna information beskriver eventuella framtida beteenden. Varje skattning skulle göras utifrån testdeltagarens sammanlagda intryck av personen, inte bara utifrån den information som visas vid varje tillfälle.

Förstudier

Arbetet inleddes med två förstudier. Den första studien syftade till att särskilja varma och kalla beteenden och om dessa var relevanta för kompetens. 167 beteendepåståenden skulle bedömas. Beteendepåståendena delades upp på två testgrupper med vardera tio testdeltagare. Testet var uppbyggt efter en skala från 1 (mycket kall) till 9 (mycket varm). Huruvida deltagaren bedömde påståendet som kompetensrelevant angavs som ja eller nej. Vidare utformades 29 stycken beteendepåståenden om grannbeteende då testdeltagaren i dataapplikationen skulle utgå från att denne var nyinflyttad i ett bostadsområde. Denna förstudie var utformat på samma sätt med undantag för kompetensvariabeln som inte fanns med. Därefter matades samtliga data in i SPSS för att utreda om beteendepåståendet uppfattades vara kompetensrelaterat samt för att kategorisera påståendena om fyra. Utifrån de framtagna medelvärdena (ett för varje beteendepåstående) kategoriserades beteendepåståendena som kall (medelvärde under 3,6), svagt kall (medelvärde 3,6 – 4,2), neutral (medelvärde 4,2 – 5,8), svagt varm (medelvärde 5,8 – 6,4), varm (medelvärde över 6,4). I den andra förstudien använde vi oss av tio stycken nya deltagare. De fick skatta 60 antal bilder utifrån värme och kyla samt hur attraktiv personen uppfattades. Samma skalor på 1 – 9 användes. Även dessa resultat matades in i SPSS. Därefter valdes de bilder som uppfattats som mest neutrala. Samtliga deltagare rekryterades från Lunds Universitet.

Analys och databearbetning

För att ta reda på om våra hypoteser stämde gällande skillnader i uppfattad värme mellan kategorierna kön, ålder och etnicitet, behövde vi räkna ut hur varma/kalla personerna på bilderna uppfattades vara. Baserat på testdeltagarnas sammanlagda uppfattning om personerna togs, med hjälp av SPSS, åtta värden fram. Då samtliga bilder presenterats i testet med samma beteendeeinformation så måste alla skillnader i uppfattningen av personerna bero på att dessa uppfattades olika. De statistiska metoder som användes var repeated measure ANOVA med tre inomindividsfaktorer, kön (män respektive kvinnor), ålder (unga respektive gamla) och etnicitet (svenskar respektive icke-svenskar). Vi tog fram medelvärden, F -värden, frihetsgrader och p -värden. Vi räknade även ut hur stor procent av förändringar i oberoendevariabeln som kunde tillskrivas variationen i den beroende variabeln (η^2), för samtliga deltagare.

För att uppskatta om kyla var mer diagnostiskt än värme beräknades standardavvikelsen för skattningarna av varje person, vilket mäter i vilken utsträckning skattningarna ändrades när deltagarna fått information om personen, där högre variation antyder att informationen har haft större betydelse för personlighetsbedömning (Martin Bäckström, 2010).

Resultat

Deltett ett

I test ett presenterades bilder för testdeltagaren, som skattade hur varm/kall personen på bilden upplevdes vara. Vår huvudsakliga hypotes var att resultaten skulle visa på en skillnad gällande skattning av bilder (kön, ålder och etnicitet) på dimensionen värme/kyla. Vi predicerade att resultaten skulle komma att visa på interaktionseffekter mellan grupperna. För att pröva hypotesen gällande att personerna på bilderna uppfattades som olika varma gjordes en repeated measure ANOVA med tre inomdividensfaktorer, kön (män respektive kvinnor), ålder (unga respektive gamla) och etnicitet (svenskar respektive icke-svenskar).

Det fanns en signifikant huvudeffekt för ålder, $F(1,71) = 5,833; p = 0,018; \eta^2 = 0,076$, där unga individer skattades högre ($M = 56,73$) än gamla individer ($M = 53,43$). Även etnicitet visade en signifikant effekt $F(1,71) = 6,239; p = 0,015; \eta^2 = 0,081$. Svenska individer skattades lägre ($M = 52,10$) än icke-svenska individer ($M = 57,21$). Det fanns ingen signifikant skillnad mellan skattningarna av kön, män ($M = 55,58$) och kvinnor ($M = 54,58$); $F(1,71) = 0,760; p > 0,05$.

Resultaten visade på signifikanta interaktioner mellan kön och ålder, $F(1,71) = 38,01; p = 0,000; \eta^2 = 0,349$. Interaktionen mellan kön och ålder bestod av att ung kvinna skattades lägre ($M = 52,67$) än ung man ($M = 60,90$), medan gammal kvinna skattades högre ($M = 56,60$) än gammal man ($M = 50,37$). Resultaten för test ett visade även på interaktionseffekten för ålder och etnicitet; $F(1,71) = 12,038; p = 0,001; \eta^2 = 0,145$. Svenska individer skattades lika oavsett ålder, ung svensk ($M = 56,85$), gammal svensk ($M = 56,62$). Skillnader i medelvärdet för icke-svenska individer gällande ålder var stor, där gamla individer skattades som varmare ($M = 57,81$) än unga individer ($M = 49,06$).

Interaktionseffekten mellan kön och etnicitet visade på ett signifikant resultat på; $F(1,71) = 16,683; p = 0,000; \eta^2 = 0,190$. Där svensk man skattades betydligt lägre ($M = 51,40$) än icke-svensk

Deltest tre

I test tre skulle testdeltagaren skatta hur sannolikt det var att personen på bilden skulle uppvisa ett visst beteende. Dessa skattningar gjordes i direkt anslutning till skattningarna av värme, deltagarna förväntades minnas vilka personer som var kalla respektive varma. Varje bild presenterades tillsammans med fyra beteendepåståenden. Hälften av beteendena (två stycken) som skulle sannolikhetskattas var varma och hälften kalla (två stycken) för varje person. För att uppskatta om personerna tyckte varma beteenden var mer sannolika än kalla skapades differensvariabler, där skattningarna av de kalla beteendena subtraherades från skattningarna av de varma beteendena. Positiva värden för dessa variabler innebär att testdeltagarna tycker att varma beteenden är mer sannolika. Genom hela studien har vår hypotes varit att vi kommer att kunna observera en skillnad gällande kön, ålder och etnicitet. Även i deltest tre förväntade vi oss ett resultat som visade på en signifikant interaktion mellan grupperna. För att testa hypotesen gällande att personerna på bilderna uppfattades som olika benägna att uppvisa varma beteende gjordes en repeated measures ANOVA med tre inomindividfaktorer, kön (män respektive kvinnor), ålder (unga respektive gamla), etnicitet (svensk respektive icke-svensk).

Huvudeffekt för etnicitet visade på signifikans, $F(1,71) = 29,675; p = 0,001; \eta^2 = 0,295$. Svenska individer skattades lägre ($M = 7,97$) än icke-svenska individer ($M = 15,61$). Resultaten visar att sannolikheten för att en svensk individ skall uppvisa ett varmt beteende är lägre än sannolikheten att en icke-svensk skall uppvisa samma beteende. Resultatet gällande ålder var signifikant, $F(1,71) = 10,138; p = 0,002; \eta^2 = 0,125$, ung individ skattades lägre ($M = 9,60$) än gammal ($M = 13,97$). Resultatet för kön var även det signifikant, $F(1,71) = 6,282; p = 0,014; \eta^2 = 0,081$, män skattades i allmänhet som varmare ($M = 13,59$) än kvinnor ($M = 9,98$).

Resultaten visade på en signifikant interaktionseffekt gällande kategorierna kön och ålder; $F(1,71) = 26,486; p = 0,001; \eta^2 = 0,272$. Skillnader i sannolikhet för unga ($M = 14,24$) respektive gamla ($M = 12,94$) mäns varma beteende var små, däremot skattades unga kvinnors sannolikhet för varma beteende lägre ($M = 4,96$) än gamla kvinnor ($M = 15,01$). Resultaten för män visade på en relativt liten skillnad vad gäller ålder, resultatet för kvinnor pekar på det motsatta. Skillnaderna vad gäller medelvärde för ålder var således större för kvinnor. Skattningen för unga kvinnor tyder på att de i mindre utsträckning skulle uppvisa ett varmt beteende. Äldre kvinnor skattades som mest troliga att uppvisa ett varmt beteende.

senare studier (Kreuger & Rothbart, 1988) har det däremot påvisats att effekten av kategoriinformation på personlighetsbedömning beror på hur tydlig information beteendet bär. Tidigare studier (Locksley et al., 1980, Locksley et al., 1982, Kreuger & Rothbart, 1988) är inte samstämmiga gällande huruvida kön som kategori innehåller diagnostisk information, trots att kön är en svag kategori, påverkar kategorin personlighetsbedömning enligt Kreuger och Rothbart (1988) i motsats till Locksley et al.'s (1980, 1982) studie. Kategorin kön bör således kombineras med andra kategorier, till exempel kategorin ålder, för att män och kvinnor skall uppfattas olika. För att få fram signifikanta resultat och för att kategorin kön skall få en diagnostisk innebörd delades kategorin kön i Kreuger och Rothbart's (1988) studie upp i subgrupper, det var endast då de fann signifikanta resultat gällande hur uppfattning om män och kvinnor och ett angivet attribut skiljer sig. Detta kan förklara det faktum att föreliggande studie inte visade på någon signifikant huvudeffekt för kön men att testresultaten visade på en signifikant interaktionseffekt mellan kön och ålder, samt kön och etnicitet. Om vår studie närmare ska överensstämma med Kreuger och Rothbart's (1988) vore det intressant att istället för att använda en testgrupp som får samma stimuli, studera två grupper där hälften av testdeltagarna får beteendeinformation som tydligt stärker kategorin kön och resterande testdeltagare presenteras för beteendeinformation, som används i föreliggande studie.

Resultaten från föreliggande studie visar inte på en signifikant trevägsinteraktion mellan kön, ålder och etnicitet, emellertid visar vissa deltester en vag tendens. Resultaten gällande de två genomgående starka kategorierna etnicitet och ålder kan möjligen ha påverkats av att äldre kvinnor och äldre icke svenska individer uppfattas som väldigt varma. Jämför man interaktionen mellan ålder och svenska individer och sannolikheten för att de ska uppvisa varma beteende så minskar sannolikheten med ålder, skillnaden är dock liten, resultaten för icke-svenska individer pekar på det motsatta. Det uppfattas vara större sannolikhet att en äldre icke svensk individ uppvisar ett varmt beteende än en ung individ.

Stereotyper och beteendeinformation kombineras i den föreliggande studien. Skillnader gentemot tidigare forskning är att stereotyper och beteendeinformation har integrerats i samma studie, tillsammans med diagnostisk information. Vi har använt oss av tre kategorier och hur de uppfattas utifrån dimensionen värme. Samtidigt har dimensionen värme respektive kyla integrerats i beteendeinformation och vidare har diagnosticitet för typ av beteendeinformation studerats. Till skillnad från Kreuger och Rothbart (1988) som studerade hur kategorin kön och beteendeinformation påverkar personlighetsbedömning så tillkommer i föreliggande studie ålder och etnicitet, som är mer diagnostiska. Fiske et al. (2002) har bedrivit studier gällande dimensionen

Beroende på vem det är som agerar så varierar vår uppfattning om beteendet. Den beteendeeinformation som används innehåller beskrivningar av vardagliga situationer, situationer som de flesta i samhället ställs inför och som testdeltagaren följaktligen kan identifiera sig med. Vi har förhoppningar om att föreliggande studie skall inspirera till vidare forskning men även påverka den enskilda individen i dennes möte med andra.

Referenslista

- Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Baumeister, R.F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C., & Vohs, K.D. (2001). Bad is stronger than good. *Review of General Psychology*, 5(4), 323-370.
- Cuddy, A. J. C., Fiske, S. T., Glick, P. (2007). The BIAS map: Behaviors from intergroup affect and stereotypes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(4), 631-648.
- Cuddy, A. J. C., Fiske, S. T., Kwan, V. S. Y., Glick, P., Demoulin, S., Leyens, J-P., et al. (2009). Stereotype content model across cultures: Towards universal similarities and some differences. *British Journal of Social Psychology*, 48(1), 1-33.
- Dunning, D., & Cohen, G. L. (1992). Egocentric definitions of traits and abilities in social judgment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(3), 341-355.
- Fiske, S. T. (1992). Thinking is for doing: Portraits of social cognition from daguerreotype to laserphoto. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(6), 877-889.
- Fiske, S. T. (1993). Social cognition and social perception. *Annual Review of Psychology*, 44, 155-194.
- Fiske, S. T., Xu, J., Cuddy, A. C., Glick, P. (1999). (Dis)respecting versus (dis)liking: Status and interdependence predict ambivalent stereotypes of competence and warmth. *Journal of Social Issues*, 55(3), 473-489.
- Fiske, S. T., Cuddy, A. J. C., Glick, P. (2001). Universal dimensions of social cognition: Warmth and competence. *Trends in Cognitive Sciences*. 11(2), 77-83.
- Fiske, S. T., Cuddy A. J. C., & Glick, P. (2002). A model of (often mixed) stereotype content: Competence and warmth respectively follow from perceived status and competition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 878-902.
- Hamilton, D. L., & Huffman, L. J. (1971). Generality of impression formation processes for evaluative and nonevaluative judgments. *Journal of Personality and Social Psychology*, 20(2), 200-207.
- Harris, L. T., & Fiske, S. T. (2006) Dehumanizing the lowest of the low: Neuroimaging responses to extreme outgroups. *Psychological Science*, 17(10), 847-853.

- Kreuger, J., & Rothbart, M. (1988). Use of categorical and individuating information in making inferences about personality. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55(2), 187-195.
- Lee T. L., & Fiske, S. T. (2006) Not an outgroup, but not yet an ingroup: Immigrants in the stereotype content model. *International Journal of Intercultural Relations*, 30(6), 751-768.
- Locksley, A., Borgida, E., Brekke, N., & Hepburn, C. (1980). Sex stereotypes and social judgment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39, (5), 821-831.
- Locksley, A., Hepburn, C., & Ortiz, V. (1982). Social stereotypes and judgments of individuals: An instance of the base-rate fallacy. *Journal of Experimental Social Psychology*, 18(1), 23-42.
- Olson, A. M., & Fazio, H. R. (2004). Trait inferences as a function of automatically activated racial attitudes and motivation to control prejudiced reactions. *Basic and Applied Social Psychology*, 26(1), 1-11.
- Prentice, D. A., & Carranza, E. (2002). What women and men should be, shouldn't be, are allowed to be, and don't have to be: the contents of prescriptive gender stereotypes. *Psychology of Women Quarterly*, 26(4), 269-281.
- Rothbart, M., & Park, B. (1986). On the confirmability and disconfirmability of trait concepts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(1), 131- 142.
- Skowronski, J. J., & Carlston, D. E (1987). Social judgment and social memory: The role of cue diagnosticity in negativity, positivity, and extremity Biases. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(4), 689-699.
- Skowronski, J. J., & Carlston, D. E. (1989). Negativity and extremity biases in impression formation: A review of explanations. *Psychological Bulletin*, 105(1), 131-142.
- Skowronski, J. J., & Carlston, D. E. (1992). Caught in the act: When impressions based on highly diagnostic behaviours are resistant to contradiction. *European Journal of Social Psychology*, 22(5), 435-452.
- Spears, R., Oakes, J. P., Ellemers, N., & Haslam, A. S. (1997). The social psychology of stereotyping and group life. In V. Yzerbyt, S. Rocher, & G. Schadron (Eds.), *Stereotypes as Explanations: A Subjective Essentialistic View of Group Perception* (pp. 20-50). Oxford: Blackwell Publishers Ltd.
- Wojciszke, B. (2005). Affective concomitants of information on morality and competence. *European Psychologist*, 10(1), 60-70.

Appendix A

Din uppgift är att skatta hur varma du uppfattar att personerna på bilderna är baserat på information som du får. Varje skattning skall göras utifrån ditt sammanlagda intryck av personen, inte bara det sista du fått veta.

Start

Detta är samtliga personer

Nu är det denna person du skall skatta

Här hittar du informationen

Information

Hur varm du tycker personen är baserat på nuvarande information

Kall Varm
Värde 50
Varken kall eller varm

När du skattat klickar du på knappen 'Fortsätt'

Avsluta

Appendix B

Din uppgift är att skatta hur sannolikt du tycker ett visst beteende är för en viss person."

Start

Detta är samtliga personer

Nu är det denna persons beteende du skall bedöma

Här finns information om aktuellt beteende :

Information

Ange hur sannolikt du tycker att beteendet var för denna peson

Helt osannolikt

Mycket sannolikt

När du skattat klickar du på knappen 'Fortsätt'

Avsluta

Appendix C

Exempel på beteendebeskrivning

Kall beteendebeskrivning

K1	N	<i>X kom gående hem från jobbet</i>
K1	SK	<i>X avslutade telefonsamtalet med Lisa för att han/hon inte var intresserad av hennes sjukhistoria</i>
K1	N	<i>X satt hemma och tittade på TV på kvällen</i>
K1	SK	<i>X bytte arbetsgrupp eftersom han/hon insåg att den nya gruppen skulle göra det lättare för honom/henne</i>
K1	K	<i>X bytte till andra trottoaren när han/hon mötte John som just blivit lämnad av sin fru</i>
K1	N	<i>Under lunchen var X och handlade lite mat till kvällen</i>
K1	SK	<i>För att inte andra skulle hinna före så höll X tyst om att det fanns en ledig tjänst att söka</i>
K1	K	<i>X slutade att ringa upp sin gamla kompis/väninna som börjat få alkoholproblem</i>

Varm beteendebeskrivning

V1	N	<i>X gick ut på rean för att leta efter lite nya kläder</i>
V1	SV	<i>X uttryckte sin glädje över att vara bjuden på kalas</i>
V1	N	<i>Under söndagen ägnade sig X åt att läsa färdigt en roman</i>
V1	SV	<i>När Tobias och Stina började bråka på en fest så gick X emellan och försökte få dem på bättre tankar</i>
V1	V	<i>X gav generöst med drinks</i>
V1	N	<i>X klädde sig för alla eventualiteter</i>
V1	SV	<i>X bjöd verkligen på sig själv under middagen</i>
V1	V	<i>X skänkte pengar till en välgörenhetsorganisation</i>

Appendix D

Exempel på beteende som sannolikhetskattats

Sannolikhet

T1	K	<i>X får av misstag grannens post men orkar inte säga till grannen utan slänger brevet</i>
T1	V	<i>Upptäcker att en av hans/hennes kompisar inte mådde bra under den glättiga ytan</i>
T1	K	<i>Att X underlåter att lämna vissa upplysningar för att få ett anslag</i>
T1	V	<i>Att X hjälper en hemlös och berusad man till ett härbärke</i>
T2	K	<i>Att X jobbar till sent på kvällarna trots att detta innebär att han/hon knappt får träffa sina barn</i>
T2	V	<i>X ser till att alla fick en möjlighet att berätta om sina upplevelser</i>
T2	K	<i>Att X ljuger för sin partner om att ha gjort av med pengar i onödan</i>
T2	V	<i>Att X drog sig ur en väldigt bra affär eftersom han/hon var tveksam till köparens affärsmoral</i>